Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

KURJER EKONOMICZNY & AKCYJNY

Rok III. Nr. 11/12 Warszawa, 7 lipca 1928 r. Cena numeru poj. 30 gr.
wychodzi w dn. 15 i 30 każdego miesiąca

„URSUS”

W dniu jedenastym czerwca b. r. dumnie załopotały barwy narodowe na halach wytwórni samochodów „Ursus” w Czechowicach pod Warszawą.

W obecności Pana Prezydenta Rzeczypospolitej dokonano uroczystego poświęcenia wytwórni i pierwszej serji, w ilości pięćdziesięciu, samochodów.

Rozrosła na miarę amerykańską wytwórnia samochodów „Ursus”, wybudowana po gruntownych studjach, przeprowadzonych zagranicą i po zbadaniu urządzeń całego szeregu pierwszorzędnych fabryk zagranicznych, wyłącznie pracą polskiego inżyniera i robotnika, bez współudziału zagranicznych firm, przedstawia się istotnie imponująco, wzbudzając wiarę, iż spełni w pełni te oczekiwania, jakie w stosunku do niej żywi armja i społeczeństwo.

Wytwórnię samochodów zaprojektowano według najnowszych wzorów zagranicznych, obliczając ją na normalną produkcję roczną sześciuset do siedmiuset dwudziestu samochodów, przy jednej zmianie, z tem, że norma ta, przy wzmożonej pracy, podnieść się może w dwójnasób.

Wychodząc z założenia, że pierwsza w kraju wytwórnia samochodów nie powinna być dostosowaną wyłącznie do budowy wielkiej serji jednego typu samochodów, a musi odpowiadać wymogom rynku, na który winna rzucać różne typy samochodów, uwzględniono przy instalacji wytwórni czynniki, mogące wpłynąć na uniwersalność produkcji.

Poza technicznem wyekwipowaniem, składającem się z przeszło trzystu obrabiarek, ostatniego słowa techniki angielsko-amerykańskiej, zwrócono baczną uwagę na organizację administracji i działu technicznego wytwórni.

Nowoczesna organizacja techniczna, polegająca na racjonalnem i dokładnem przygotowaniu pracy i dająca wzamian terminowe wykonanie i wysoki gatunek produktu, przy minimalnych kosztach, została tu zastosowana i przeprowadzona w całej pełni od pierwszej chwili rozpoczęcia produkcji.

Ci, co stykali się z zagraniczną produkcją samochodową, wiedzą dobrze, jak różnorodnymi środkami rozporządzać trzeba, by móc z pomyślnym rezultatem stworzyć tak jeszcze skomplikowany mechanizm, jakim jest samochód.

Przy przeglądzie rozlicznych działów produkcji spotykamy się w pierwszym rzędzie z oddziałem frezarskim i tokarskim.

Różnorodność robót i wysoki stopień dokładności wymagają zaopatrzenia warsztatu w maszyny różnego typu, częstokroć wyłącznie dostosowane do jednej, ściśle określonej czynności.

Pod tym względem zaopatrzono wytwórnię samochodów „Ursus” w najnowocześniejsze maszyny - tokarnie rewolwerowe „Ward”, począwszy od najmniejszych aż do największych.

Oddział tokarni automatycznych „Cleveland” pozwala na masową produkcję drobnych części, spotykanych w tak wielkich ilościach w budowie samochodu.

Prócz normalnych maszyn tokarskich znajdują się jeszcze maszyny specjalne, jak tokarnia do wałów korbowych, bez której racjonalna obróbka tej części jest niemożliwa, tokarnie wielosuportowe „Lo Swing”, do obróbki wałów rozrządnych i t. p.

Oddział frezarski wyekwipowano w cały szereg frezarek, dzielących się na normalne, uniwersalne i specjalne.

Najnowszego typu frezarki „Parkson'a”, normalne i uniwersalne, uzupełniają baterje frezarek pionowych „Cincinnati”, stanowiące ostatnie słowo w dziedzinie frezarek pionowych.

Ze specjalną uwagą zaopatrzono dział fabrykacji kół zębatych.

Koła zębate samochodowe, stanowiące jego najbardziej czułą i wymagającą precyzji część, obrabiać się musi na specjalnych maszynach.

W wytwórni samochodów „Ursus”, zastosowano w tym celu automatyczne maszyny „Fellows'a” do obróbki kół zębatych, oraz automaty „Glason'a” do obróbki kół zębatych stożkowych.

Prócz tego przeprowadza się ścisłą kontrolę kół na maszynach specjalnych „Parkinson'a”.

Poza oddziałem frezarskim i tokarskim zwraca uwagę w dziale produkcyjnym oddział wytaczarek, zaopatrzony w wytaczarki poziome i pionowe.

Specjalne wytaczarki do cylindrów i karterów pozwalają na posunięcie precyzji w wyrobie tych części do maksimum.

Oddział szlifierski zaopatrzony jest prócz szlifierek normalnych, we wszystkie maszyny specjalne, jak szlifierki „Landis'a” do szlifowania wałów korbowych, szlifierki „Churchill'a” do szlifowania cylindrów i t. p.

Równolegle do oddziałów fabrykacyjnych istnieją oddziały obróbki termicznej, oddział hartowania, narzędziarnia, kuźnia i piaskownia.

Obróbka termiczna jest to jeden z najważniejszych czynników w budowie samochodów.

Dokładności w hartowaniu, cementacji i odpuszczaniu przestrzega się w wytwórni samochodów „Ursus” ze specjalną uwagą.

Instalacje piecowe do cementacji i hartowania kontrolują specjalne pyrometry. Instalacje te pozwalają osiągnąć równomierność produkcji i uniknąć tak przykrych niespodzianek.

Specjalne piece ropowe do hartowania narzędzi, wytwarzanych we własnej, bogato wyposażonej narzędziarni, pozwalają na wykorzystanie wszystkich zalet nowoczesnych stali narzędziowych.

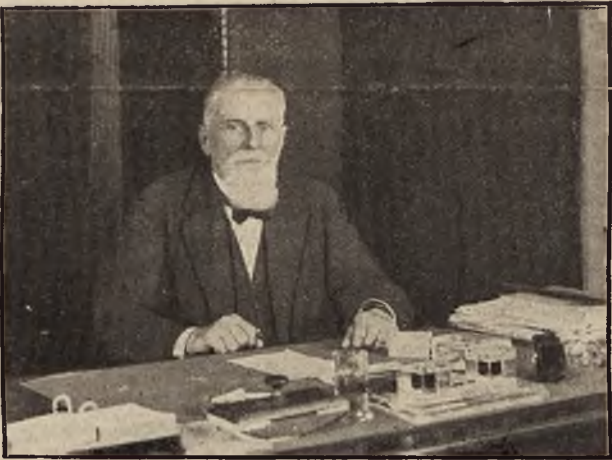

Przyjazd Pana Prezydenta Rzeczypospolitej.

Kuźnia fabryczna zaopatrzona w dwa młoty pneumatyczne pozwala na wykonywanie mniejszych prac formowych i robót bieżących.

Oddział ram posiada całkowitą instalację do dopasowywań ram samochodowych i nitowania ich narzędziami pneumatycznemi.

Celem utrzymania jaknajwiększej zamienności swych fabrykatów, zastosował „Ursus” ścisłą kontrolę międzyoperacyjną i końcową.

Prezes Rady, Ludwik Rossmann.

Wyroby kontrolowane w czasie produkcji przez sprawdziany różnorodne podlegają kontroli przy wykończeniu, przed wydaniem ich oddziałowi montażowemu.

Laboratorjum mechaniczne, stanowiące ośrodek kontroli i prób materjałowych, posiada najnowocześniejsze przyrządy pomiarowe.

Defilada.

Wyekwipowanie jego stanowią maszyny „Amolera” i „Brunella” do prób wytrzymałościowych, mikroskopy metalograficzne i warsztatowe, skleroskop i cały szereg innych przyrządów, jak najdokładniejsze drobnomierze płytki Johanssona.

Oddzielną całość stanowi oddział montażowy samochodów.

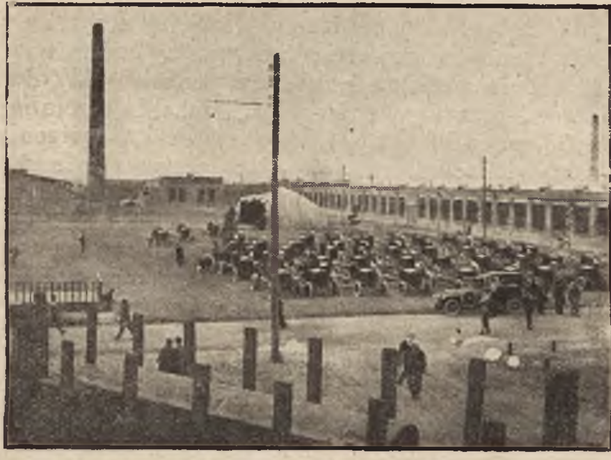
W zakres pracy tego oddziału wchodzi montowanie w całość wykonanych części, wypróbowanie poszczególnych zespołów i ostatecznie gotowego samochodu.

W oddziale montażowym wszystkie urządzenia montażowe dostosowane są do montażu seryjnego. Przenośniki elektryczne obsługują linję montażową i dowożą części i gotowe zespoły.

Poszczególne silniki, skrzynie biegów i tylny most dociera się jako zespoły, wypróbowuje i kontroluje na stacjach próbnych, przed zmontowaniem ich w całość. Stacje próbne silników posiadają dynamometry wodne „Frouda”, zapomocą których określa się moc silników. Określa się tu również wydajność każdego silnika i uskutecznia dokładne ustawienie.

Całość instalacji oddziału montażowego uzupełniają prasy hydrauliczne do naprasowywania masywów na koła samochodów ciężarowych oraz prasy hydrauliczne do prób cylindrów.

Hala budowy samochodów zajmuje przestrzeń 10.000 m², posiada najlepsze warunki hygjeniczne,

Wśród hal „Ursusa”.

górne oświetlenie i ogrzewacze powietrzne, utrzymujące stałą i równomierną temperaturę w zimie, a służące jako wentylatory w czasie upałów letnich.

Należyty dobór materjałów surowych zapewnia wytwórni samochodów „Ursus” własna odlewnia żeliwa i metali półszlachetnych, jak bronz, aluminium, i t. p.

Tymczasowa wydajność odlewni żeliwa wynosi 4000 ton, metali 500 ton rocznie, obsługując nietylko

Dyr. zarz. inż. Wiesław Januszewski.

wytwórnię samochodów i warszawską wytwórnię silników, lecz w znacznej mierze i innych odbiorców.

Działalność odlewni oparta jest na naukowych podstawach, produkt podlega stałej kontroli laboratoryjnej. Dzięki wysokiemu gatunkowi swych odlewów, zyskała sobie odlewnia w nader krótkim czasie tak licznych odbiorców, że obecnie staje się już aktualną

Autobus „Ursus” w defiladzie.

sprawa jej rozszerzenia. Ewentualność tą z góry wzięto pod uwagę przy projektowaniu budowy, w każdym budynku warsztatowym przewidziano możność trzykrotnego powiększenia powierzchni, bez zakłócenia prawidłowego biegu pracy.

W najbliższej przyszłości przewidziana jest budowa odlewni stali.

Pierwsze wytworzone w wytwórni „Ursus” podwozia półciężarowe „Ursus” typu „A” posiadają silnik czterocylindrowy, średnicę tłoka 85 mm, skok tłoka 120 mm, moc silnika 35 M. K., rozstawienie osi 3.5, rozstawienie kół 1.5, długość całkowitą 5.115 m, długość do karosowania 3.80 m, nośność 2 — 2½ ton, ciężar własny 1.6 t, rozwijają szybkość do 60 km godz.

W dniu 11 czerwca, gdy w złotych promieniach słońca, przed siwowłosym Panem Prezydentem Rzeczypospolitej, zerwały się w defiladzie do biegu pierwsze polskie samochody, produkcja polska święciła tryumf nowego twórczego wysiłku techniki i organizacji, wzniecając uczucie radości i dumy, że posunęliśmy się znów naprzód w dążeniu do gospodarczej niezależności i rozkwitu Rzeczypospolitej.

Ted.

Położenie gospodarcze Polski w maju b. r.

Pod wpływem wzrastającego popytu na środki pieniężne ze strony rolnictwa w okresie przednówkowym i różnych gałęzi handlu i przemysłu, zaostrzyła się w maju, trwająca już od szeregu miesięcy, ciasnota rynku pieniężnego, wywierając niekorzystny wpływ na wzrosty wkładów w instytucjach państwowych i prywatnych.

Na dalsze zaostrzenie się ciasnoty rynku pieniężnego wpłynęło również i pojawianie się coraz to nowych ilości weksli o długich terminach płatności. Ilość weksli handlowych, z terminem płatności nieprzekraczającym trzech miesięcy, znajdujących się w obiegu, maleje stale w związku ze zmniejszeniem się zbytu w licznych gałęziach produkcji i w związku z akcją konkurencji zagranicznej, dysponującej tanim i długotrwałym kredytem.

Rozmiary ciasnoty rynku pieniężnego określa fakt, że przemysłowcy i hurtownicy łódzcy udzielają swym odbiorcom, przy częściowem pokryciu gotówkowem, skonta kasowego, dochodzącego do 10%.

Zmniejszenie się środków obrotowych, a w związku z tem płynności banków państwowych, odbiło się niekorzystnie na bankach prywatnych. Najbliższa przyszłość wykaże w jakim stopniu rozszerzenie działalności kredytowej Banku Polskiego i rekordowy wzrost jego portfelu wekslowego do 558 miljonów złotych zdoła złagodzić dotkliwy brak pieniądza.

ROLNICTWO.

Na światowych rynkach zbożowych nastąpiło w maju załamanie się zwyżkowej tendencji cen, panującej w poprzednich miesiącach, okazało się bowiem, że posiadane zapasy zbożowe, biorąc nawet pod uwagę obecny stan zasiewów w Północnej Ameryce i Europie, który nie zapowiada zbyt dobrego urodzaju, nie usprawiedliwia w żadnej mierze zbyt wysokiego poziomu cen.

W Polsce ceny zbożowe, wskutek zniesienia zakazu przywozu pszenicy i znacznego importu zboża, dostosowały się szybko do poziomu cen zagranicznych.

Przywóz obcego zboża wzrósł znacznie. W danych liczbowych za maj b. r., uderza przedewszystkiem bardzo znaczny, bo pięciokrotny, wzrost przywozu pszenicy oraz prawie zupełny zanik eksportu jęczmienia, w kwietniu jeszcze dość znacznego.

Brak podaży zbóż ze strony producentów krajowych dowodzi, iż oczekiwać należy znacznego nadal importu zbóż.

Stan zasiewów ozimych pogorszył się pod wpływem niepomyślnych warunków atmosferycznych. Stan zasiewów żyta jest gorszy, niż pszenicy, przyczem naogół zasiewy są lepsze w zachodnich województwach, niż we wschodnich. Zasiewy jare przedstawiają się naogół znacznie lepiej niż ozime.

GÓRNICTWO I PRZEMYSŁ.

W górnictwie węglowem wzrósł w maju znacznie eksport węgla, dochodząc do 1.087 tysięcy ton. W porównaniu z eksportem w kwietniu b. r. wzrósł o 13½%, a w porównaniu z eksportem w maju ub. r. o 28%. Wzrost eksportu obejmuje wszystkie rynki, z wyjątkiem Danji. Do krajów północnych wywieziono 590 tysięcy ton, o 15% więcej niż w kwietniu. Przewóz węgla przez porty polskie doszedł w maju do 653 tysięcy ton, z czego na Gdańsk przypada 487 tys. ton, na Gdynię 161 tys. ton, a na Tczew 7 tys. ton.

Ceny eksportowe węgla polskiego na rynkach zagranicznych utrzymały się naogół na poziomie z poprzedniego miesiąca (około 12 sh za t.).

Na rynku krajowym nastąpiło dalsze sezonowe zmniejszenie się zbytu węgla. Zapasy na hałdach dochodziły do około 860 tys. t. na Śląsku i 370 tys. t. w większych kopalniach dąbrowskich.

Produkcja koksu wzrosła do 140 tys. t., dzięki korzystnemu zatrudnieniu hut.

W hutnictwie żelaza i stali, po przejściowem osłabieniu w kwietniu, wzrosła w maju wytwórczość hut żelaznych w dziale stalowni przeszło o 3%, a w walcowniach o około 6½%. Wytwórczość surówki zmniejszyła się o 105 t. wskutek unieruchomienia jednego mniejszego pieca.

W roku bieżącym wytworzono w hutach polskich surówki: w styczniu 59.105 t., marcu 58.124 t., w kwietniu 54.923 t., w maju 54.818 t.; stali zlewnej: w styczniu 104.285 t., w marcu 118.351 t., w kwietniu 108,266 t., w maju 111.779 t.; wytworów walcowni: w styczniu 69.881 t., w marcu 95.042 t., w kwietniu 76.991 t., w maju 81.992 t

Wśród otrzymanych przez Syndykat Hut zamówień w maju pierwsze miejsce odbiorcy zajmuje handel hurtowy (około 29 tys. t.), drugie przemysł przetwórczy (16.800 t.), trzecie Min. Komunikacji (13.800 t.).

Eksport wytworów naszego hutnictwa, mimo zwyżkowej tendencji cen i ożywienia obrotów na rynkach zagranicznych, kształtuje się w dalszym ciągu niekorzystnie. Podobnie, jak w miesiącach poprzednich, wywiozły w maju huty żelazne jedynie nieznaczne ilości swych wytworów.

Wytwórczość hut cynku i ołowiu wzrosła w maju nieznacznie. Według tymcz. danych wytworzono na G. Śląsku około 12 tys. t. cynku surowego i 1.2 tys. t. blachy cynkowej.

W przemyśle metalowo - przetwórczym zaobserwować się dało nieznaczne osłabienie wytwórczości w dziale maszyn i narzędzi rolniczych, zwłaszcza w fabrykach poznańskich i pomorskich, które dotychczas pracowały w warunkach stosunkowo pomyślnych. Na osłabienie wytwórczości wpłynęła rezerwa w zakupach maszyn, jaką coraz więcej okazują rolnicy pod wpływem niezbyt korzystnych widoków na tegoroczne zbiory.

W przemyśle elektrotechnicznym praca rozwija się nadal pomyślnie.

W wytwórniach konstrukcji żelaznych i mostowych oczekuje się nadal na większe zlecenia rządowe i samorządów.

Przemysł metalowo - maszynowy okręgu bielskiego pracuje w całej pełni, opierając się przeważnie na wzrastającym eksporcie maszyn i urządzeń tkackich. W okręgu tym buduje się obecnie nową fabrykę kabli w Dziedzicach; uruchomienie jej nastąpi w drugiej połowie b. r.

W przemyśle naftowym nastąpiło nieznaczne zmniejszenie się wydobycia ropy. Brak w maju znaczniejszych dowierceń. W przemyśle rafineryjnym, położenie nie zmieniło się. Powolne tempo rozwoju prac organizacyjnych Syndykatu wywiera wpływ na rozwój zbytu krajowego. Wywóz produktów naftowych wynosi obecnie około 40% ogólnego zbytu, a zużycie w kraju 60%.

Przemysł włókienniczy rozpoczął produkcję na sezon zimowy. W łódzkim przemyśle bawełnianym poprawił się nieznacznie stan zatrudnienia. Obroty w dalszym ciągu jeszcze niewielkie, składy wzrastają, tem więcej, że przedsiębiorstwa rozpoczęły rok bieżący ze znaczniejszymi remanentami.

W przemyśle wełnianym sezon zimowy zapowiada się lepiej, nieliczne zaledwie fabryki posiadają zapasy towarów zimowych produkcji zeszłorocznej, brak tych zapasów również u hurtowników, którzy zaczęli obecnie zaopatrywać się na sezon.

W wielkim przemyśle bawełnianym, zrzeszonym w Związku, pracowało w maju w 45 fabrykach 66.204 robotników, a w wełnianym w 27 fabrykach 19.004 robotników.

Eksport wyrobów włókienniczych w Łodzi poprawił się w maju, przedstawiając wartość 4.845 tys. zł., wobec 3.650 tys. złotych w kwietniu b. r. i 4.695 tys. zł. w maju 1927 roku.

Eksport tkanin wełnianych z Bielska utrzymał się na dotychczasowym poziomie, napływ zamówień zagranicznych, głównie na materjały bezsezonowe i tkaniny specjalne, jest zadawalający.

W przemyśle białostockim sezon zimowy zapowiada się pomyślnie. W eksporcie dobre usługi oddają fabrykantom własne składy fabryczne na Dalekim Wschodzie. Wywóz tkanin, koców i pledów rozwija się pomyślnie.

W przemyśle drzewnym dalsza stagnacja. Eksport do Niemiec niewielki. Na niemieckim rynku drzewnym zaczyna nas wypierać konkurencja rumuńska i czechosłowacka. Wywóz na rynki inne, prócz przejściowego ożywienia eksportu do Anglji, nieznaczny. Rynek wewnętrzny, wobec słabego ruchu budowlanego, nie zdradza ożywienia.

W przemyśle chemicznym sytuacja zmienna. Pomyślnie rozwijał się zbyt górnośląskich produktów węglopochodnych, mimo dotkliwego braku gotówki.

Eksport benzolu zagranicę kształtuje się nadal bardzo pomyślnie. W maju wywieziono tak znaczne ilości, że poważnie zmniejszyły się nagromadzone w poprzednich miesiącach zapasy. Wobec ukończenia wiosennych robót polnych zbyt siarczanu amonu w kraju był, jak zwykle w tej porze roku, stosunkowo mały, całą jednak pozostałą produkcję zdołano ulokować na rynkach zagranicznych.

W przemyśle soli potasowych zbyt zmniejszył się w dalszym ciągu. W maju wysłano z Kałusza i Stebnika 3.950 ton soli potasowych i kainitu (w marcu 20.400 t., w kwietniu 5.400 ton).

Eksport kainitu nie przybrał większych rozmiarów.

W przemyśle ceramicznym nastąpiło nieznaczne osłabienie zbytu cementu na rynku krajowym. Eksport cementu jest nadal dość znaczny. Popyt na cegłę naogół nie osłabł. Położenie hut szklanych nie doznało znaczniejszej poprawy.

W przemyśle papierniczym konjunktura jest nadal bardzo korzystna. Poszczególne papiernie przystąpiły do większych inwestycji, pragnąc sprostać zapotrzebowaniom rynku krajowego.

Ruch budowlany nie przybrał *dotychczas* większych rozmiarów. Pewne ożywienie znać w zakresie remontów. Przyczyny zjawiska tego szukać należy w niezbyt sprzyjających warunkach atmosferycznych oraz wyczerpywaniu się rządowych kredytów budowlanych. Większy rozmach przybrało budownictwo prywatne na Górnym Śląsku, gdzie buduje się obecnie około 800 domów mieszkalnych, z czego 500 jest już na ukończeniu.

Znaczne inwestycje budowlane przeprowadza wielki przemysł Górn. Śląska i Zagłębia Dąbr. w zakresie rozbudowy swych fabryk i budowy domów dla swych urzędników i robotników.

W Gdyni, wykazującej dotąd rekordowe wręcz tempo rozbudowy, nastąpiło w ostatnim czasie pewne osłabienie ruchu budowlanego. Wśród nowych inwestycji w Gdyni wymienić należy rozpoczęcie budowy gmachu Banku Gosp. Kraj. i prac nad budową kanalizacji i wodociągów.

HANDEL.

Położenie w handlu w maju było nadal niepomyślne, w niektórych jedynie branżach zaznaczyło się pewne przejściowe ożywienie.

Ruch w porcie gdyńskim rozwija się w dalszym ciągu bardzo pomyślnie. Obrót w maju wyniósł 186 tysięcy ton. Poza silnym, stale trwającym eksportem, rozwija się w bardzo szybkiem tempie i import, dochodząc w maju do około 29 tysięcy ton towarów. Zdolność przeładunkowa portu gdyńskiego dosięgła wysokości przedwojennego przeładunku portu gdańskiego.

(N. p. d. B. G. K.).

WARSZAWSKA S. A. BUDOWY PAROWOZÓW.

Dnia 15 b. m. odbyło się Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie akcjonarjuszów Warszawskiej Spółki Akcyjnej Budowy Parowozów pod przewodnictwem prezesa Zarządu p. Pawła Heilperina, na którem uchwalono powiększyć kapitał zakładowy o 5 miljonów zł., czyli do 10.000.000 zł, przez wypuszczenie drogą III emisji 50.000 szt. akcyj po 100 zł. każda. Z akcyj tych ma być 12.500 sztuk akcyj uprzywilejowanych co do głosu, imiennych, zaś 37.500 akcyj na okaziciela. Dotychczasowych 200.000 akcyj I i II emisji po 25 zł. będzie zmienione na 50.000 akcyj po 100 zł. każda.

Równocześnie uchwalono zmianę statutu, dostosowując go do wymogów nowej ustawy o spółkach akcyjnych.

Przy wyborach uzupełniających weszli do Zarządu pp.: Antoni Wieniawski, Inż. Tadeusz Popowski, Inż. Kazimierz Chrzanowski, Wacław Dąbrowski, Inż. Emil Landsberg.

Następnie zatwierdzono uchwałę Zarządu, powołującą do życia, dla bliższej współpracy z Dyrekcją, Komitet Wykonawczy, w skład którego weszli pp.: Antoni Wieniawski, jako przewodniczący, Dr. Henryk Aschkenazy, Inż. Kazimierz Chrzanowski i Wacław Dąbrowski, jako członkowie, oraz zatwierdzono uchwałę Zarządu, mocą której p. Inż. Emil Landsberg został powołany na Naczelnego Dyrektora Spółki.

(W.)

TOW. AKC. „STĄPORKÓW".

W dniu 26 czerwca b. r. odbyło się w Warszawie doroczne Walne Zgromadzenie akcjonarjuszów, celem wysłuchania sprawozdania Zarządu z działalności w szesnastym okresie sprawozdawczym T-wa, obejmującym r. 1927.

Przewodniczył obradom członek Zarz. p. Jan Lilpop junior.

W okresie sprawozdawczym czynne były wszystkie działy produkcyjne T-wa. W kopalniach wydobyto 17.500 ton rudy, 60% własnego zapotrzebowania. Wielki piec wyprodukował 9.900 ton żeliwa odlewniczego, z czego we własnej odlewni przetopiono 5.600 ton, a resztę — 4300 ton zbyto na rynku krajowym. W ciągu 244 dni roboczych wyniosła produkcja odlewni 6.500 ton równych odlewów, przewyższając produkcję r. 1926, przy 239 dniach roboczych, o 2024 tony, dzięki wprowadzonej reorganizacji pracy i zwiększonej jej wydajności. Dalsze przeprowadzanie reorganizacji pracy da możność w roku bieżącym zwiększenia w dalszym ciągu obecnej produkcji.

Wyroby odlewnicze T-wa zbyto w 69% na rynku krajowym, *a w pozostałych 31% na rynkach zagranicznych*, w państwach bałtycko-skandynawskich, bałkańskich i *na Dalekim Wschodzie w Mandżurji, gdzie jako pierwszy polski eksporter dotarł „Stąporków"*.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono szereg inwestycji i ulepszeń celem potanienia produkcji. Brak dostatecznych środków obrotowych nie pozwolił na przeprowadzenie tych robót w takiem tempie, by oddziaływanie ich odbiło się dodatnio na wynikach roku sprawozdawczego.

W dążeniu do obniżenia własnych kosztów produkcji stanowią poważną przeszkodę nader wysokie świadczenia socjalne i znaczne podatki. W okresie sprawozdawczym wyniosły świadczenia socjalne zł. 148.483, podatki 165.574.60, o 3,4% i 3,8% więcej, niż w roku bieżącym, zmniejszając łączną swą sumą zł. 314.058 w wybitnym stopniu zyski T-wa, wypływające z pracy i inwestycji kapitału.

Rok sprawozdawczy 1927 uważać można za rok przejściowy T-wa, zdobyte rezultaty techniczne, przy stałej poprawie stosunków gospodarczych w kraju, dają możność T-wu spokojnej, intensywnej pracy nad dalszym rozwojem produkcji T-wa.

Walne Zgromadzenie, po przyjęciu do wiadomości sprawozdania i zatwierdzeniu bilansu i r-ku strat i zysków, uchwaliło przeznaczyć z zysku okresu sprawozdawczego, w wysokości zł. 138.580.63, na kapitał amortyzacyjny zł. 132.559.30, a resztę przenieść na rachunek bieżący.

W wyniku wyborów wchodzą ponownie do Zarządu pp.: prezes Jan Lilpop senior, Mieczysław Hofman, Jerzy Komorowski, Stanisław Kosiewicz, Jan Lilpop junior, Jerzy Lipowski i Stanisław Świderski.

SYNDYKAT ROLNICZY WARSZAWSKI, S. A.

Okres sprawozdawczy 1927 roku przyniósł dalszy rozwój Syndykatu, co stwierdzają przedstawione na Walnem Zgromadzeniu przez p. dyr. Zarz. Zygmunta Chrzanowskiego dane porównawcze za ostatnie trzy lata. W roku 1925 sprzedano towarów za zł. 20.498.344, w r. 1926 za 19.533.450, a w r. 1927 za zł. 27.990.744.

W bilansie za rok 1927 zwraca uwagę wybitny wzrost pozycji „Wartość remanentu w towarach" w sumie zł. 5.326.672.86, wobec zł. 3.619.546.74 w r. 1926; przypisać to należy przedewszystkiem niespotykanemu w dawnych latach częściowemu zaopatrzeniu własnych składów w nawozy sztuczne wiosenne już w grudniu, w następstwie tak dalece wzmożonych zakupów, że termin ich dostawy musi być rozłożony na około 5 miesięcy w odpowiednich sezonach. W remanencie tym poważny procent stanowi cement, zakupiony w grudniu. Wszystkie, w ogólnej ilości 19, magazyny Syndykatu z konieczności przeciążone są zapasem towarów, których obfitość i wielka różnorodność sprawia znaczne podniesienie kosztów prowadzenia przedsiębiorstwa, kosztów i tak dość znacznych, ze względu na drobiazgową działalność Syndykatu, o czem świadczy ilość wystawionych rachunków w sumie 660.659 sztuk, przeciętnie więc zaledwie zł. 42 na jeden rachunek.

Jak dalece Syndykat jest poważnym odbiorcą środków produkcji rolnej, w 90% pochodzenia krajowego, stwierdzają poszczególne dane w okresie sprawozdawczym. W roku tym sprzedano pługów 1.944 szt., bron i kultywatorów 2.044 szt., różnych maszyn do uprawy roli 857 szt., siewników 241 szt., maszyn żniwnych 127 szt., kieratów i młocarń 406 szt., maszyn do czyszczenia zboża 365 szt., maszyn do przyg. paszy 640 szt., wag dziesiętnych 432 szt., traktorów z pługami i bronami 31 szt., węgla 60.000 t., nafty 2450 t., olejów i smarów 345 t., cementu 5.000 t., wapna budowlanego 2.770 t., żelaza 1.492 t., gwoździ 270 t., kuchów i otrąb 11.000 t., nawozów fosforowych 17.005 t., potasowych 8.404 t., azotowych 5.446 t., wapna mielonego 1.666 t., soli kuchennej 3.852 t., nasion koniczyny 280 t., nasion zbożowych 3.600 t. i nasion różnych 28 t.

W konsekwencji dużych obrotów Syndykatu, jako hurtownika poważnego i drobiazgowego detalisty, poniósł Syndykat poważne świadczenia na podatki państwowe i komunalne, patenty, stemple i świadczenia socjalne, w łącznej sumie zł. 534.788, co stanowi 26.5% własnego kapitału akcyjnego.

Taki stan rzeczy, gdy zysk netto pozwala na wypłatę zaledwie 2,5% dywidendy ,w rażącej niewspółmierności z odsetkiem 26.5% kosztów publicznych, obok innych względów natury organizacyjnej, skłonił Radę Syndykatu do postawienia na Walnem Zgromadzeniu wniosku o zmianę ustroju Syndykatu ze S. A. na spółdzielnię.

Walne Zgromadzenie, po jednomyślnem przyjęciu sprawozdania Rady i zatwierdzeniu bilansu za rok 1927. zamkniętego czystym zyskiem w wysokości zł. 70.078. upoważniło Radę do wyjednania u władz przekształcenia S. A. na spółdzielnię, a czysty zysk wyznaczyło 2.5%-ową dywidendę.

W zatwierdzonym budżecie na rok 1928 w ogólnej sumie 2.980.000 zł. widnieje bardzo poważna pozycja świadczeń publicznych i socjalnych w sumie zł. 650.000. a więc ponad 20% całego budżetu.

Według wyjaśnień p. dyr. zarz. Z. Chrzanowskiego obroty Syndykatu w czterech pierwszych miesiącach roku bieżącego bardzo poważnie wzrosły, przekraczając 10,5 miljona złotych, co da około 30 miljonów złotych obrotu w roku bieżącym. W zestawieniu z obrotem, koszty handlowe stanowić będą około 10%, o 1% mniej, niż w okresie sprawozdawczym.

W skład Rady Zarządzającej wchodzą pp.: Brudziński Zygmunt, prezes, Witold Mroziński i Dr. Michał Natanson, wiceprezesi, Witold Bogucki, Zdzisław Boski, Zygmunt Chrzanowski, Jan Cichowski, Karol Dłużewski, Teodor Drewitz, Ignacy Włodzimierz Garbolewski, Witold Iwanicki, Zygmunt Kokczyński, Jan Eust. Kowerski, Jan Krzewski, Henryk Krzymuski, Michał Narewski, Feliks Rościszewski, Antoni Skarżyński, Michał Wierzbicki i Bogdan Wyleżyński.

W skład Dyrekcji wchodzą pp.: Zygmunt Chrzanowski, dyr. zarz., Michał Narewski i Feliks Sommer.

TOW. FABR. PORTLAND - CEM. „ŁAZY", S. A.

W dniu 19 b. m. odbyło się w siedzibie T-wa w Warszawie, pod przewodnictwem prezesa Zarządu, p. Wł. Heinricha, doroczne Walne Zgromadzenie akcjonarjuszów, na którem zebrani reprezentowali 92.178 akcji.

Sprawozdanie z działalności w okresie sprawozdawczym 1927 r. złożył w imieniu Zarządu p. Konstantyn Tymieniecki.

Na tle znacznie pomyślniejszej konjunktury w przemyśle cementowym, jaka w okresie sprawozdawczym zaznaczyła się pod wpływem ożywienia ruchu budowlanego, zwiększającej się konsumpcji wsi, jak i dodatniego oddziaływania powstałego Syndykatu Cementowni, przebiega okres sprawozdawczy pomyślnie, produkcja fabryk T-wa sięga 2.500 wagonów, bilans zamyka się czystym zyskiem w wysokości złotych 168.289.—.

Wzrost produkcji umożliwia T-wu przystąpienie do unowocześnienia fabryki, przez pełny remont maszyn, rozpoczęcie elektryfikacji zakładów dla uniezależnienia ich produkcji, modernizację młynów, rozbudowę zakładów i bocznicy kolejowej i budowę nowych pieców.

Przeprowadzane w okresie sprawozdawczym i w roku bieżącym inwestycje, pochłaniające znaczne sumy pieniężne, umożliwią T-wu podniesienie produkcji fabryk w roku bieżącym do 5.000 wagonów, co przy 80 do 90% kosztów stałych przy produkcji cementu pozwoli na zamknięcie roku bieżącego znaczniejszym zyskiem i na wypłatę dywidendy.

Walne Zgromadzenie, przyjmując do wiadomości sprawozdanie Zarządu, zatwierdziło przedstawiony bilans i R-k Strat i Zysków, przeznaczając zł. 8.414.— na kapitał zapasowy, a pozostałość zł. 159.874 na amortyzację nieruchomości i ruchomości, nieamortyzowanych od całego szeregu lat, zaaprobowało nadto przedstawiony budżet na rok bieżący w sumie złotych 3.370.000.

Przyjęto do wiadomości zawiadomienie Zarządu, iż zgodnie z rozporządzeniem Pana Prezydenta, w najkrótszym czasie nastąpi przewalutowanie bilansu i zwołanie w niedługim okresie czasu Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia, na którem równocześnie Zarząd wystąpi z wnioskami, związanymi z przeprowadzanemi obecnie inwestycjami i dostosowaniem się do stale wzrastającej konsumpcji cementu.

Po ponownych wyborach ustępujących członków Zarządu, w skład jej wchodzą pp.: Władysław Heinrich, prezes, Leonard Tallen-Wilczewski, Jan Reinstein, Zbigniew Sokołowski i Konstantyn Tymieniecki.

Z uznaniem podkreślamy dodatnie wrażenie przebiegu Walnego Zgromadzenia, tak rzeczowe zapytania akcjonarjuszów, jak i jasność i gotowość odpowiedzi ze strony przedstawicieli Zarządu, co niestety jeszcze należy do wyjątków.

ASSICURAZIONI GENERALI TRIESTE, S. A.

W dziewięćdziesiątym szóstym swym okresie sprawozdawczym, w 1927 r., agendy S-ki zataczają dalsze kręgi, przynosząc w czystym zysku 24.449.524 lirów.

Wśród podanych w obszernem sprawozdaniu rocznem wyjaśnień, szereg z nich wywiera imponujące wrażenie.

T-wo posiada reprezentacje we wszystkich większych miastach: Francji, Belgji, Hiszpanji, Niemiec, Czechosłowacji, Austrji, Węgier, Jugosławji, Bułgarji, Rumunji, Grecji, Turcji, Syrji, Palestyny, Egiptu, Indochin, Filipin, Meksyku, Brazylji i w innych krajach, oraz trzydzieści kilka towarzystw spokrewnionych we wszystkich częściach świata. Fundusze gwarancyjne wzrosły w okresie sprawozdawczym do 1.013 miljonów lirów, w czem nieruchomości i wierzytelności hipoteczne stanowią przeszło 198 miljonów lirów.

Wśród nieruchomości tych znajduje się grupa starych nieruchomości w Warszawie, na terenie 5.400 metrów kwadratowych, które według projektów mają być zburzone, a na ich miejsce wznieść się mają stopniowo nowe domy.

S. A. KIJEWSKI, SCHOLTZE I S-KA.

Pod przewodnictwem p. dyr. E. Litterera odbyło się w dniu 27 czerwca b. r. doroczne Walne Zgromadzenie akcjonarjuszów.

W okresie sprawozdawczym 1927 r. wzrosła produkcja T-wa z poprzednich 432 wag. na 659 wag, a w wartości o pół miljona złotych, zyski jednak nie powiększyły się, przyczyną czego był spadek cen superfosfatów pod naciskiem sfer miarodajnych i wzrost kosztów robocizny.

Na wysokość zysku wpływały nadal ujemnie wzrastające świadczenia socjalne i podatki, które w okresie sprawozdawczym wyniosły łącznie zł. 175.054.90.

Celem wykorzystania zwiększania się zbytu superfosfatu w kraju i w eksporcie zagranicę, a równocześnie przeciwdziałania wpływom niskiej ceny i wzmagającym się kosztom robocizny, drogą powiększenia produkcji i ulepszeń technicznych, przeprowadza się w zakładach S-ki nowe inwestycje, na które w roku sprawozdawczym wydano 203.566 zł., a w roku bieżącym wyznacza się sumę jeszcze większą.

Nadmienić należy, iż koszty inwestycji w okresie sprawozdawczym pokryto z własnych środków S-ki.

Walne Zgromadzenie, po przyjęciu do wiadomości sprawozdania Zarządu i zatwierdzeniu przedłożonego bilansu rocznego, przeznaczyło z czystego zysku za r. 1927, w wysokości zł. 306.368 na kapitał zapasowy zł. 15.888, na kapitał amortyzacyjny zł. 138.000, a na 6% dywidendę zł. 96.000.

W skład Zarządu wchodzą pp.: K. Komierowski, Dr. G. Birstein, S. Scholtze, M. Szereszowski, E. Trepka i dyr. zarz. M. Lewandowski.

ELEKTROWNIA OKRĘGOWA W PRUSZKOWIE, SP. AKC.

Pod przewodnictwem prezesa Rady p. inż. Piotra Drzewieckiego, odbyło się w dniu 12 b. m. doroczne Walne Zgrom. akcjonarjuszów, na którem obecni reprezentowali około 80% kapitału akcyjnego.

Okres sprawozdawczy 1927 r. był trzecim, pełnym rokiem eksploatacyjnym elektrowni. W roku tym wzrosła produkcja energji do 12.392.085 k Wh, o 47% więcej, niż w roku poprz., a sprzedaż energji do 9.023.901 kWh, a więc o 65% w porównaniu z rokiem poprzednim.

Ten znaczny wzrost sprzedaży energji elektrycznej zawdzięczać należy nie tylko lepszej konjunkturze przemysłowej i finansowej oraz przyłączeniu w okresie sprawozdawczym kilku nowych poważnych zakładów, jak Transatlantycka Radjocentrala, Polskie Zakłady Skody, lecz również usilnej akwizycji wśród mniejszych zakładów przemysłowych i warsztatów, oraz dalszej intensywnej rozbudowie sieci przewodów.

Wpływy z dochodów eksploatacyjnych wzrosły o 44% do 2.096.000 zł.

W okresie sprawozdawczym wykonano bardzo poważne roboty inwestycyjne, montowano dwa nowe kotły po 400 m^2 powierzchni ogrzewalnej i jeden zespół turbinowy o mocy 8.000 kW, uruchomiono je jednak dopiero w marcu b. r. Wybudowano 8 km. linji przewodów o napięciu 35.000 V, 21 km. linji o napięciu 5.000 V i 15 km sieci o niskiem napięciu, 13 nowych stacji transformatorów, podnosząc ich moc o 2.129kVA

Okres sprawozdawczy zamyka S-ka maleńką nadwyżką.

W roku bieżącym, po załatwieniu ostatnich formalności z uzyskaniem nowego uprawnienia rządowego na cały powiat warszawski na lewym brzegu Wisły i na powiat błoński, projektuje „Pruszków" rozpoczęcie budowy przewodów do Błonia, oraz do Konstancina i Jeziorny.

Rok bieżący wykaże przyrost sprzedaży energji o sześćdziesiąt kilka procent w porównaniu z rokiem sprawozdawczym, obecnie bowiem nie istnieją na obszarze uprawnień S-ki większe wytwórnie, któreby nie były odbiorcami „Pruszkowa".

Szybkie tempo rozwoju sprzedaży wskazuje, że okres zamykania bilansów rocznych bez zysków kończy się już i że w najbliższej przyszłości Pruszków zacznie płacić dywidendę.

W skład Rady wchodzą pp.: Piotr Drzewiecki, prezes, Wiesław Gerlicz i Raymond E. Hubbard, wiceprezesi, Br. Barylski, Louis Frère, Kazimierz Gayczak, Jules de Géradon, Dr. H. Kaden, Sz. Landau, M. bar. Manteuffel, Janusz Regulski, Kaz. Straszewski, Tadeusz Sułowski i Ward Dudley.

Dyr. zarz. jest p. Kazimierz Straszewski.

ZAKŁ. MECH. „URSUS", S. A.

Pod przewodnictwem prezesa Rady p. Ludwika Rossmanna odbyło się w dniu 12 b. m. w Warszawie doroczne Walne Zgrom. akcjonarjuszów, na którem zebrani reprezentowali ponad 90% kapitału akcyjnego.

W imieniu Rady złożył sprawozdanie p. dyr. zarz. Wiesław Januszewski.

W okresie sprawozdawczym 1927 r. za wytwórnię produkującą uważać należy głównie wytwórnię silników w Warszawie, w wytwórni w Czechowicach rozwijano pracę stopniowo. W styczniu uruchomiono odlewnię żeliwa, w kwietniu wytwórnię samochodów, w czerwcu odlewnię metali.

Wybudowanie wytwórni samochodów pochłonęło poważne sumy, koszty dochodzą do 13.050.000 zł., licząc place, budynki, maszyny i urządzenia. Na wyszkolenie robotników wydano 1.253.000 zł., co postanowiono zamortyzować w ciągu pięciu lat, poczynając od r. 1927.

Okres sprawozdawczy zamyka jeszcze strata w wysokości zł. 238.659. W budżecie roku bieżącego, przy obrocie około 15 milj. (w r. spraw. 4.433.000) przewiduje się już poważniejszy zysk.

Waln. Zgrom. po przyjęciu do wiadomości sprawozdania Rady i zatwierdzeniu bilansu wraz z R/strat i zysków, postanowiło stratę spisać z kapitału zapasowego.

Dlaczego piszemy tyle o Ajencji Wschodniej

Przyjemności to nam nie sprawia...

Walczymy z otwartą przyłbicą o prestige prasy ekonomicznej, którą plami Ajencja Wschodnia swą działalnością.

Ajencja Wschodnia wie dobrze, że każde słowo, rozważnie przez nas kreślone, w naszych wzmiankach o jej działalności, poprzeć możemy natychmiast dowodami, rzucając nadto na wagę nowe kwiatki z jej bagnistej niwy.

Wiemy dobrze o podziemnej akcji Ajencji Wschodniej przeciwko nam, na dochodzące do nas jej odgłosy odpowiadalismy pogardliwem wzruszeniem ramion.

Wzmianka nasza z dn. 30 kwietnia b. r. o występach współpracowników Ajencji Wschodniej podziałała jak uderzenie kijem w mrowisko. Zawrzało... Poniosło nawet dwu współpracowników Ajencji Wschodniej, pp. J. A. i K. N., którzy osobiście zagrozili nam, iż jeśli nie zamieścimy sprostowania, rozpoczną nam szkodzić...

Wiemy dobrze, że akcja podziemna Ajencji Wschodniej trwa nadal, wiemy dobrze, że w akcji tej.. nie przebiera się w środkach.

Pewne typy ludzi we właściwy, swoisty sobie sposób reagują na słowa nagiej prawdy.

I tak w marcu b. r. sam dyrektor Ajencji Wschodniej Adam Szczepanik w rozmowie swej z p. E. Cz. określił wzmianki nasze o Ajencji Wschodniej jako paszkwile, nadmieniając, iż z redakcji naszej wychodzą listy... anonimowe (!!!) o Ajencji Wschodniej. Oburzony tem wysoce p. E. Cz. zawiadomił nas natychmiast o tem, zgłaszając swą gotowość służenia nam w charakterze świadka.

Wystosowaliśmy natychmiast list polecony do Adama Szczepanika, zawiadamiający go, iż nie mogąc pociągnąć go za wstrętne te oszczerstwa do odpowiedzialności honorowej, wobec znanej nam jego działalności, pociągamy go do odpowiedzialności karnej na drodze prawnej.

We właściwym czasie zamieścimy na łamach naszego pisma sentencję wyroku, uzupełnioną podobizną tego osobnika.

Wysoce pobłażliwi i wyrozumiali na objawy, wynikające z niskiego poziomu umysłowego — tam, gdzie rozchodzi się o nasz honor i prestige naszego pisma, poskramiać będziemy w ramach prawnych z całą energją wybryki, których podłożem jest niski poziom etyczny, o czem ostrzegamy współpracowników i przyjaciół, gdyż są i tacy, Ajencji Wschodniej.

„FIRLEY" ZJEDNOCZONE FABR. PORTLAND-CEMENTU, S. A.

Pod przewodnictwem prezesa Rady p. Edwarda hr. Mycielskiego odbyło się w dniu 28 b. m. w Warszawie doroczne Walne Zgromadzenie akcjonarjuszów.

Okres sprawozdawczy 1927 roku jest, jak to podkreślił w sprawozdaniu swem prezes Zarządu p. Dr. Wiktor Kutten, bardzo znamiennym etapem w dziejach „Firley'a" a charakteryzują go dwa nader ważne, z punktu widzenia gospodarczego, momenty.

Pierwszym z nich jest ogólna poprawa w przemyśle cementowniczym, zdobyta drogą skonsolidowania tegoż przemysłu przez utworzenie Syndykatu sprzedażnego i eksportowego, pod hasłem zdrowej i słusznej polityki gospodarczej, uwzględniającej zarówno interesy przemysłu cementowniczego, jak i interesy konsumenta. Równomierny podział produkcji na pojedyncze fabryki drogą kontyngentów wyrównał sytuację dochodową wszystkich fabryk.

Przeprowadzana wspólnemi siłami propaganda w kierunku zwiększenia zużycia cementu wydaje pomyślne rezultaty, utrwalając przez wzrost produkcji rozwój przemysłu. Zdobywanie dodatnich wyników w propagandzie tej ułatwia utrzymywanie przez Syndykat cen na takim poziomie, że cement w Polsce jest nietylko jednym z najtańszych materjałów budowlanych, lecz jest on naogół tańszy, aniżeli we wszystkich prawie innych produkujących państwach europejskich i amerykańskich.

Dzięki przyjętej przez Syndykat zasadzie, że cena cementu wzrastać winna w tym stosunku, jak koszty efektywne, obecna cena cementu nie przekracza 85% ceny przedwojennej.

Drugiem charakterystycznem i dodatniem zjawiskiem okresu sprawozdawczego jest sfuzjonowanie S. A. „Firley" ze S. A. „Górka" w Sierszy i S. A. „Ogrodzieniec". Z podwyższonego, uchwałą Nadzw. Walnego Zgrom. w dniu 26 list. 1927, o zł. 7.500.000 do 15.000.000 zł. kapitału akcyjnego zużyto zł. 6.000.000 na wymianę akcyj S. A. „Górka", a zł. 1.500.000 na wymianę akcyj „Ogrodzieniec".

Dodatnie wyniki fuzji dały się odczuć już w okresie sprawozdawczym, uzasadniając nadzieję pewnego i stałego rozwoju przedsiębiorstwa, którego produkcja w chwili obecnej stanowi 20% całej produkcji cementu w Polsce.

W okresie sprawozdawczym udało się skonsolidować wszystkie zobowiązania krótkoterminowe przez uzyskanie większego kredytu za pośrednictwem Banku Handlowego w Warszawie, zamienić je na zobowiązanie z terminem kilkoletnim z tem, że zastąpi się je kredytem obligacyjnym.

Bilans okresu sprawozdawczego zamyka czysty zysk w wysokości złotych 1.794.446.30, dając możność wypłacenia, po raz pierwszy od czasu uruchomienia zakładów, dywidendy akcjonarjuszom.

Celem sprostania wzrastającemu popytowi na cement, przeprowadzono w okresie sprawozdawczym w fabrykach S-ki szereg poważnych inwestycyj. W Sierszy rozpoczęto budowę nowego pieca, dzięki czemu podwoi się jej wydajność. Uruchomienie pieca tego, stanowiącego ostatni wyraz techniki, nastąpi około marca roku przyszłego. Poza budową nowego młyna surowego wybudowano nową płuczkę węglową i rozpoczęto budowę tunelu kamieniołowego o długości 1.200 metrów, a nadto budowę większego domu dla robotników. W Rejowcu ustawiono nowy generator o sile 2.000 KW, nowe kotły szlamowe i nowe urządzenia dla magazynowania i odbioru węgla. W Ogrodzieńcu, po przeprowadzeniu pewnych inwestycji, rozpocznie się w niedługim czasie produkcję, przerwaną w czerwcu ub. roku. Rozbudowa fabryki w Wejherowie, należącej również do koncernu „Firley'owskiego", jest już na ukończeniu, produkcja jej rozpocznie się w najbliższych tygodniach. Posiadając fabrykę łupku azbestowego w Sierszy, rozwijającą się nader pomyślnie, nabył „Firley" zapewniający mu decydujący wpływ udział w fabryce „Eternit" w Lublinie, dzięki czemu będzie w możności obniżyć, przez potanienie produkcji, cenę łupków, uprzystępniając ich zakup szerszym, niż dotychczas masom.

Miłą niespodziankę sprawiło zebranym akcjonarjuszom przemówienie przedstawiciela akcjonarjuszów belgijskich, posiadających około 25% akcji „Firley'a", p. Edg. Marc. Amand'a, który w serdecznych słowach złożył w imieniu akcjonarjuszów belgijskich podziękowanie Zarządowi za owocną i przewidującą pracę, dzięki której nie zawiodły nadzieje pokładane w rozwoju „Firley'a", umacniając zaufanie do jego sterników i utrwalając dodatnie mniemanie zagranicą o „Firley'u", jako łączniku gospodarczym między Belgją, a Polską. Stwierdzając, że akcjonarjusze belgijscy „z prawdziwym podziwem patrzeli na trudności, jakie musiał przezwyciężyć Zarząd i dziś ze satysfakcją widzą pierwszy bilans, wykazujący poważny zysk", wyraził życzenie dalszego pomyślnego rozwoju S-ki dla dobra akcjonarjuszów i współpracy Polski z zaprzyjaźnioną Belgją.

Walne Zgromadzenie, po przyjęciu do wiadomości sprawozdania i udzieleniu Zarządowi absolutorjum, przeznaczyło z czystego zysku na fundusz zasobowy zł. 89.722, na amortyzację, zł. 901.041, do przeniesienia na rok bieżący zł. 53.682, a na 5%-ową dywidendę zł. 750.000, z tem, że wypłata dywidendy nastąpi od dnia 1 października b. r.

W skład Rady Nadzorczej wchodzą ponownie pp.: Edward hr. Mycielski, prezes, Bruno Heck, Stanisław ks. Lubomirski i Jan Odechowski, wiceprezesi, Henryk Bankier, Tadeusz Filippi, Alfred Goldklang, Walter Heck, Emil Hupert, Dr. Alfred Kutten, N. Menn, A. K. Róg, Jules Roose, Ign. J. Szper, Wacław Zbroski.

Zarząd stanowią pp.: Dr. Wiktor Kutten, prezes, inż. Antoni Schimitzek i F. Bankier.

POMORSKA ELEKTROWNIA KRAJOWA „GRÓDEK", S. A. W TORUNIU.

Dnia 11 czerwca b. r. odbyło się w Toruniu, w gmachu Starostwa Krajowego Pomorskiego Walne Zgromadzenie Spółki Akcyjnej „Pomorska Elektrownia Krajowa Gródek".

Na ogólne życzenie akcjonarjuszów przewodniczył Walnemu Zgromadzeniu p. Dr. Słuszkiewicz, Dyrektor Polskiego Banku Przemysłowego.

Sprawozdanie techniczne i finansowe za rok gospodarczy 1927 złożył Dyrektor Spółki, p. inż. Alfons Hoffmann. Spółka rozszerzyła w roku ubiegłym swoją działalność przez przyłączenie miasta Torunia do swego zakładu za pomocą sieci wysokiego napięcia 60.000 wolt o długości 80 km. oraz ustawienia 3. zespołu maszyn o sile 2150 koni mechanicznych. Prąd z zakładu Spółki otrzymuje także Zakład Zdrojowy w Ciechocinku i miasto Aleksandrów w województwie Warszawskiem. W Gdyni rozpoczęła Spółka w listopadzie 1927 r. budowę podstacji, aby w myśl umowy Spółki z Panem Ministrem Przemysłu i Handlu zasilać Port-Gdynia energją elektryczną. Od maja r. b. zasila Gródek już części Portu (Łuszczarnię Ryżu), dokąd wybudował linję 60.000-woltową, 135 km. długą, w przeciągu 5 miesięcy.

Dla dalszego rozwoju elektryfikacji rozpoczęła Spółka budowę nowego (II) zakładu na rzece Wdzie (Czarnej Wodzie) o 7 km. od zakładu w Gródku. Prace wstępne przy tej budowie zostały ukończone, a główne prace rozpoczną się jeszcze w tym miesiącu.

Rok sprawozdawczy zamknięto zyskiem 187.001,36 złotych, z czego Walne Zgromadzenie uchwaliło 67.001.36 złotych przenieść na fundusz odnowienia, a resztę, t. j. 120.000 złotych wypłacić akcjonarjuszom w formie 6% dywidendy.

Dywidendę będzie się wypłacać od 1 lipca 1928 r.

Bilans za rok 1927 oraz rachunek strat i zysków został przez Walne Zgromadzenie przyjęty bez sprzeciwu, tak samo sprawozdanie za ubiegły rok.

Celem przysposobienia zmiany statutu w myśl nowej ustawy o spółkach akcyjnych Walne Zgromadzenie uchwaliło złączyć 10 akcyj 10-cio złotowych w jedną stuzłotową. Aż do czasu wejścia w życie nowej ustawy o spółkach akcyjnych każda akcja 100-złotowa będzie mieć prawo 10 głosów.

Jak wykazało sprawozdanie p. inż. Hoffmanna, Spółka była w roku sprawozdawczym bardzo czynną i mimo obecnych ogólnych trudności finansowych doprowadziła do szczęśliwego ukończenia dwu poważnych dzieł: przyłączenia miasta Torunia i Gdyni Portu do swego zakładu. Obecnie rozpoczyna Spółka główne prace przy budowie zakładu wodnoelektrycznego w Żurze o sile 10.000 koni mechanicznych, przez co przyczyni się w znacznej mierze do ożywienia naszego przemysłu i do zatrudnienia naszego robotnika i rzemieślnika. (T)

BANK MAŁOPOLSKI, S. A.

W okresie sprawozdawczym 1927 r., na tle ogólnej poprawy życia gospodarczego Polski, przeprowadził bank Małopolski wszystkie swe zamierzenia w kierunku sanacji i konsolidacji swej instytucji, zasłużonej w rozwoju polskiego przemysłu, odzyskując w ten sposób nietylko swój dawny kapitał zakładowy w kwocie zł. 3.000.000, lecz podnosząc go do wysokości 5.000.000 złotych.

Podniesienie kapitału nastąpiło przy udziale grupy polskiej, w skład której weszli pp.: Władysław hr. Jezierski, Aleksander Lednicki, Alfred hr. Potocki, Janusz ks. Radziwiłł, Józef Targowski, Aleksander hr. Skrzyński i Zdzisław hr. Tarnowski, oraz Pow. Austr. Zakładu Kredytowego Ziemskiego w Wiedniu. Wpłata kapitału nastąpiła w dniu 28 grudnia 1927 r. Przeprowadzono jednocześnie zmianę pozostawionych Bankowi w swoim czasie kredytów na kredyty długoterminowe. Wynoszą one obecnie przeszło 9.000.000 złotych i mogą być uważane wraz z kapitałem akcyjnym, jako kapitał obrotowy, gwarantujący rozwój Banku.

W okresie sprawozdawczym główną uwagę poświęcono likwidacji dawnych wierzytelności, znaczną część ich udało się ściągnąć, a z wpływów zmniejszyć własne zobowiązania. Dodatnie wyniki likwidacji pretensji znajdują swój wyraz w cyfrach, stanowiących o płynności Banku, a wynoszących 80 proc. zobowiązań z książeczek wkładkowych i na rachunkach bieżących.

W posiadaniu Banku znajdują się nadal udziały konsorcjalne w szeregu zdrowych placówek gospodarczych, powstałych dzięki pomocy Banku i finansowanych przezeń w czasach najcięższych.

Między udziałami konsorcjalnemi znajduje się udział w Pierwszej Fabryce Lokomotyw w Polsce w Chrzanowie, gdzie Bank zainteresowany jest wraz z zaprzyjaźnionemi z nim instytucjami. Fabryka pracowała głównie dla Rządu i wykonała ogółem 200 lokomotyw, wyrabiając również dodatkowo walce drogowe, armatury i t. p. W całości zreorganizował Bank Spółkę Akcyjną „Krakus" Przem. Spirytusowy i Chem. w Krakowie, która pracuje obecnie z zyskiem. W fabryce „Azot" S. A. w Borach, koło Jaworzna, oraz w Zakładach Mechanicznych „Ursus" S. A. w Warszawie, które to placówki były w swoim czasie założone i przez cały szereg lat prowadzone głównie przy udziale finansowym Banku Małopolskiego, jest dziś najwięcej finansowo zainteresowany Bank Gospodarstwa Krajowego, który w ostatnim roku przez nowe emisje otrzymał w nich decydującą większość. Nowe środki obrotowe, uzyskane w ten sposób, umożliwiły tym przedsiębiorstwom dalszą techniczną rozbudowę. Zreorganizowano również Spółkę Akcyjną „Polski Lloyd" w Warszawie, w którym Bank objął część nowej emisji.

W bilansie na dzień 31 grudnia 1927 r. zmniejszyła się, w porównaniu z rokiem poprzednim suma dłużników, których skład zmienił się o tyle, że w miejsce unieruchomionych pozycji weszły kredyty ruchome.

Na R-ku Strat i Zysków widać znaczny postęp, jaki wykazuje zmniejszenie kosztów handlowych. Koszty te wynoszące w roku 1925 przy prawie pełnej wartości złotego zł. 1.672.922, spadły w roku 1927 na złotych 1.025.945.

Okres sprawozdawczy, wobec napływu kapitałów nowych dopiero z końcem grudnia, zamyka skromny zysk w wysokości zł. 23.520.54, który Walne Zgromadzenie postanowiło przenieść na rok bieżący.

W skład Rady Banku wchodzą pp.: Janusz ks. Radziwiłł, prezes, Władysław hr. Jezierski, Dr. Aleksander hr. Skrzyński i Rudolf Steiner, wiceprezesi, Ernest Garr, R. Hankar, A. Lednicki, J. Lochner, inż. E. Prossy, K. Przybysławski, Dr. T Starzewski, J. Targowski i Zdzisław hr. Tarnowski.

Dyrekcję stanowią pp.: Albert Ungar, nacz. dyr. Dr. Kazimierz Bauda, Dr. J. Gawroński, Dr. K. Laschtowiczka i Gustaw Scholtz.

Rozwój agend Banku w roku bieżącym, przy posiadanych nowych kapitałach obrotowych, uzasadnia nadzieję, że Bank, który w chwili ogólnego kryzysu poniósł poważne straty, głównie w następstwie swej pionierskiej działalności w rozwoju przemysłu polskiego, zamykać będzie dalsze okresy sprawozdawcze poważniejszymi rezultatami.

POL. FABR. MASZYN I WAGONÓW „L. ZIELENIEWSKI", S. A.

W dniu 25 maja b. r. odbyło się w Krakowie doroczne Walne Zgrom. akcjonarjuszów, na którem dyr. nacz. p. inż. Antoni Lewalski złożył w imieniu Rady sprawozdanie z działalności w okresie sprawozdawczym 1927 r.

Wśród wzrastających zapytań na wyroby zakładów Ski, świadczących o tendencjach rozwojowych w gospodarstwie w kraju, a małej, w stosunku do złożonych ofert, ilości uskutecznionych tranzakcji i dążności odbiorców do uzyskania długoletnich kredytów, wskazujących na brak kapitału w kraju, zdołała Ska zdobyć odpowiednią ilość zamówień, by zatrudnić w pełni prawie wszystkie oddziały swych zakładów. Dążenia, by podnieść eksport, napotykały na dotychczas nie do zwalczania przeszkodę, w konkurencji z zagranicą, w postaci niemożności współzawodniczenia z nią w dysponowaniu wielkim, długoterminowym i tanim kredytem.

W bilansie rocznym okresu sprawozdawczego wzrósł znacznie dochód brutto, nie dotrzymał mu jednak procentowo kroku zysk, wzrosły bowiem koszty administracyjne o 11.5%, świadczenia społeczne o 45.72%, podatki i należytości o 17.42%, amortyzacja o 6.2%. — Czysty zysk wyniósł zł. 1.013.936.06.

Bieżący rok administracyjny przedstawia się dotychczas pod względem ilości zamówień korzystniej, niż rok ubiegły, uzasadniając i nadzieję, że i dział budowy mostów się ożywi w drugiej połowie bież. roku, wobec wstawienia w budżetach Min. Kom. i Robót Publ. większych sum na budowę mostów.

Konieczność wyposażenia zakładów w większą ilość nowych maszyn i urządzeń niezbędnych dla rozszerzenia dobrze się rozwijających działów, przy równoczesnem zapewnieniu amortyzacji i oprocentowania inwestowanych poważnych kapitałów, skłoniła Radę, po przeprowadzonych starannych studjach, do przyjęcia najlepszego rozwiązania, biorąc pod uwagę, że zdolność wytwórcza współzawodniczących z sobą rodzimych zakładów nie tylko wystarcza na pokrycie obecnego zapotrzebowania Polski całej, ale je znacznie przewyższa, połączenia się z istniejącymi zakładami „W. Fitzner i K. Gamper" S. A. i „W. Fitzner" w Siemianowicach.

Korzyści, jakie wynikną z połączenia pokrewnych przemysłów, polegać będą nie tylko na koncentracji sił fizycznych, ale i na racjonalizacji wytwórczości i pewnej stałości w zatrudnieniu warsztatów i umożliwią poczynienie poważnych oszczędności na polu administracyjnem, akwizycyjnem i pracy technicznej, oraz usunięcie w większej mierze odczuwanego braku odpowiednio wyspecjalizowanych fachowych sił urzędniczych i technicznych.

Walne Zgromadz. wniosek Rady zaakceptowało, uchwalając przejęcie S. A. Bud. Kotłów Parowych i Masz. „W. Fitzner i K. Gamper" i Sp. z ogr. odp. „W. Fitzner" w Siemianowicach, a w związku z tem podwyższenie kapitału akcyjnego do zł. 11.250.000, czyli o 3.750.000 zł., przez wydanie nowych 37.500 szt. akcji, po nom. wart. zł. 100.—, opatrzonych ³/₄ kuponu dywidendowego za r. 1928.

Wpłacenie podwyższonego kapitału odbędzie się w ten sposób, że

a) część nowych akcji w ilości 28.400 szt. o nom. wart. 2.840.000 zł. otrzymają akcjonarjusze S. A. „W. Fitzner i K. Gamper", wzamian za przekazanie stanu czynnego i biernego tej Ski,

b) reszta zaś w ilości 9.100 szt. akcji o nom. wart. 910.000 zł. ma być wydaną udziałowcom firmy W. Fitzner, Sp. z ogr. odp. w Siemianowicach, wzamian za udziały i majątek tejże Ski.

Terminem przejęcia jest dzień 1 stycznia 1928 r., nowa nazwa zjednoczonych przedsiębiorstw brzmieć będzie „Zjednoczone Fabr. Maszyn, Kotłów i Wagonów L. Zieleniewski i Fitzner - Gamper", S. A.

Przy podziale zysku za okres sprawozdawczy przeznaczyło W. Zgrom. na fundusz rezerw. 46.453 zł, na tantjemę dla Rady Zaw. 50.761 zł, na cele humanitarne i społeczne 30.000 zł, do przeniesienia na rok bież. 136.721 zł, a na 5% dywidende i 5% superdywidendę (łącznie 10% dyw.) 750.000 zł.

Dywidenda za rok 1927 w wysokości zł. 10.— na każdą akcję stuzłotową płatna jest od dn. 1 czerwca b. r. wzamian za kupon Nr. 2.

W skład Rady Zaw. wchodzą pp.: Dr. H. Aschkenazy, Dr. inż. R. Brennecke, inż. Z. Jasiński, inż. A. Lewalski, M. Loeser, Dr. N. Loewenstein, L. v. Neurath, Dr. St. Ossowski, Fr. Pieler, Dr. Marcin Szarski, L. Szczepański, G. Weintraub.

Radę Zaw. upoważniono do uzupełnienia, drogą kooptacji, ilości członków Rady do siedemnastu.

„ELIBOR", S. A. HANDLOWO-PRZEM. L. J. BORKOWSKI.

W dniu 9 czerwca b. r. odbyło się w Warszawie doroczne Walne Zgrom. akcjonarjuszów, w którem wzięło udział trzydziestu akcjonarjuszów *reprezentujących zaledwie 63.000 akcji, na ogólną ilość 250.000 akcji T-wa.*

Przewodniczył obradom p. Antoni Wysocki, sprawozdanie z działalności w roku sprawozdawczym 1927 złożył w imieniu Rady dyr. zarz. p. Aleksander Mieszczanowski.

Na tle znacznej poprawy życia gospodarczego wzmogły się znacznie w okresie sprawozdawczym obroty „Elibora", dochodząc do sumy zł. 37.781.761, o 46% większej od sumy obrotów w roku poprzednim. Wzrost obrotów wyraziłby się znacznie większą sumą, gdyby, jak to podkreślił p. dyr. Mieszczanowski, T-wo posiadało większe środki obrotowe w postaci większego kapitału własnego, niż ten, którym rozporządza obecnie.

Gdy w roku 1914 obrót w złotych obiegowych wyniósł około 56.300.000 zł., kapitały własne: akcyjny, zapasowy i inne, po potrąceniu całkowitego majątku Spółki, a więc pracujące w obrocie, wynosiły prawie 12.000.000 zł., dziś majątek S-ki przewyższa kapitały własne o przeszło 600.000 zł.

Powyższe zjawisko znaleźć mogło w latach ubiegłych swe usprawiedliwienie w tem, że w okresie ówczesnej dewaluacji widział Zarząd jedyny legalny sposób ratowania majątku w nabywaniu na własność nieruchomości.

Dziś tak wielkie unieruchomienie naturalnych środków obrotowych S-ki wpływa hamująco na rozwój operacji handlowych, które w wypadku upłynnienia nieruchomości dałyby znacznie pomyślniejsze wyniki.

Przy braku kapitału obrotowego, w warunkach trudnego i drogiego kredytu, przy zupełnie zmienionych i znacznie trudniejszych warunkach handlu, w porównaniu z przedwojennymi, wysiłki S-ki w okresie sprawozdawczym w kierunku wzmożenia oszczędności na kosztach handlowych, procentach i dyskoncie pochłonęło obniżenie kosztów pośrednictwa handlowego prawie o 2%, wskutek wzmagającej się działalności konkurencyjnej.

Czysty zysk od obrotu wzrósł w ciągu okresu sprawozdawczego zaledwie z 1.46 do 1.50%.

W roku bieżącym przewiduje Zarząd dalszy rozwój operacji handlowych, zarówno w podstawowych artykułach, jak: żelazo, belki, blachy, paliwo, artykuły budowlane i t. d., jak i w dziale samochodowym, co wyraża się w zwiększonym budżecie, przewidującym osiągnięcie sumy obrotów ponad 40 miljonów złotych.

W programie pracy i w przedstawicielstwach nastąpiły w roku bieżącym pewne zmiany. Handel artykułami technicznymi koncentrować się ma w składach S-ki, jako handel hurtowy jedynie.

Wobec polityki Forda, *„rozbieżnej z celami i dążeniami S-ki"* rozstano się z nim, rozpoczynając współpracę z amerykańskim koncernem samochodowym „General Motors Company". Wśród nowych reprezentacji, wymienić należy generalną reprezentację na Polskę z w. m. Gdańskiem automatycznych chłodni elektrycznych i wyłączną reprezentację na całą Polskę jednych z najlepszych opon, oraz akcessorji samochodowych.

Walne Zgromadzenie przedstawiony bilans zatwierdziło, a z czystego zysku w wysokości zł. 548.571 przeznaczyło na amortyzację zł. 160.671, na tantjemę dla Rady Nadzorczej zł. 45.836, na kapitał zapasowy 27.428, na podatek doch. 60.886 zł., na 4% dywidendę, 1 zł. od akcji, zł. 250.000.

W skład Rady Nadzorczej wchodzą pp. Stanisław Borkowski, prezes, Andrzej Wierzbicki, wiceprezes, Zdz. Byczkowski, Miecz. Hofman, Wiktor Jacobson, Michał hr. Komorowski, Włodzimierz Mauve, Wojciech Sima i D-r Leop. Ostoja-Staszewski.

Na tle wywodów Zarządu podkreślić należy, iż wśród nieruchomości, ujętych w bilansie rocznym łączną sumą zł. 8.184.645, znajduje się dom w Warszawie, przy pl. Napoleona, przyjęty do bilansu w wartości zł. 2.281.588, z którego S-ka korzysta w minimalnej wręcz części, oraz majątki leśne w Pawłowie i Chlewiskach, o obszarze 8 250 hektarów lasu, wraz z zakładami górniczo-hutniczemi w Chlewiskach, posiadającemi zabudowania fabryczne i mieszkalne, wielki piec, odlewnię żelaza, tartak, cegielnię, 9 młynów wodnych, kopalnie rudy żelaznej, kolejkę wewnętrzną i 13 km. kolejkę do Szydłowca, o wartości wg. bilansu 2.689.779 zł.

Miłoby było akcjonarjuszom dowiedzieć się co słychać w Chlewiskach.

„FIRLEY"
Zjednocz. Fabr. Portland-Cementu, S. A.
Bilans w dniu 31 grudnia 1927 r.

STAN CZYNNY.				STAN BIERNY		
1. Nieruchomości:				1. Kapitał zakładowy		15,000,000.—
a) grunta i budynki	9,338,731.41			1. Fundusz zasobowy		2,800,136.29
b) maszyny, aparaty				3. Fundusz emerytalny		57,166.66
i urządzenia	13,877,829.11	23,216,560.52		4. Niepodniesiona dywidenda		616.07
2. Ruchomości		268,979.25		5. Wierzyciele:		
3. Remanenty:				a) kredyty długoterminowe	6,374,445.77	
a) produkty gotowe	1,392,190.65			b) różni: odbiorcy, dostawcy, r-ki bieżące	3,826,503.48	10,200,949.25
b) zapasy materjałów	1,292,524.63	2,684,715.28		6. Zysk netto w r. 1927		1,794,446.30
4. Kapitały i fundusze		344,164.02				
5. Dłużnicy		1,815,249.72				
6. Wydatki okresu przyszłego		348,031.84				
7. Różnice kursowe		1,175,613.94				
		29,853,314.57				29,853,314.57

Straty i zyski

1. Świadczenia społeczne	210,365.75	1. Zysk brutto w r. operacyjnym 1927	2,365,925.98
2. Podatki	355.946.98		
3. Różne straty	5,166.95		
4. Zysk netto w r. operacyjnym 1927	1,794,446.30		
	2,365,925.98		2,365,925.98

Włoska Spółka Akcyjna
POWSZECHNA ASEKURACJA W TRYJEŚCIE

ASSICURAZIONI GENERALI TRIESTE

ZAŁOŻONA W ROKU 1831.

Bilans za rok 1927

STAN CZYNNY

1.	Kasa w Dyrekcjach i Filjach	Lir.	5.552.694.77
2.	Należności dyspozycyjne w Bankach	„	133.285.974.73
3.	Nieruchomości	„	173.819.140.—
4.	Papiery wartościowe	„	644.805.724.96
5.	Weksle w portfelu	„	759.772.55
6.	Pożyczki hipoteczne	„	24.823.722.37
7.	Pożyczki pod zastaw własnych polis życiowych	„	67.275.070.31
8.	Należność u Reasekuratorów:		
	a) R-k bieżący	„	25.666.336.37
	b) Depozyt w gotówce	„	35.224.884.91
9.	Saldo w Ajenturach i Filjach	„	47.107.643.29
10.	Saldo R-ku bież. Bilansu A.	„	5.630.007.73
11.	Różni dłużnicy	„	18.938.487.41
12.	Depozyty: gwarancje i kaucje	„	58.714.774.21
13.	Ruchomości biurowe (odpisane)	„	—
	Razem	Lir.	1.241.604.233.61

STAN BIERNY

1.	Kapit. zakładowy (pełno wpłac.)		Lir.	60.000.000.—
2.	Rezerwa od zysków		„	13.647.406.37
3.	Rezerwa na różnice kursowe:			
	a) Rezer. zwycz.		„	77.804.529.18
	b) Rezer. dodatk.		„	1.936.529.62
4.	Rezerwa na nieruchomości		„	7.635.041.60
5.	Rezerwa specjalna*)		„	25.000.000.—
6.	*a)* Rezerwa składek		„	712.655.459.66
	b) Rezerwa przenies. składek		„	53.575.126.11
7.	Rezerwa na nieuregulowane szkody		„	52.040.685.51
8.	Fundusze dywid. na ubezp. życiowe z udziałem w zyskach		„	4.640.321.49
9.	Kasa przezorności dla urzędników		„	29.519.294.63
10.	Należność Reasekuratorom:			
	a) R-k bieżący		„	22.051.842.68
	b) Depozyt w gotówce		„	61.149.993.26
11.	Saldo Ajentur i Filji		„	9.742.882.26
12.	Saldo z rach. bież. Bil. B.		„	5.630.007.73
13.	Różni wierzyciele		„	20.118.164.91
14.	Depozyty: gwarancje i kaucje		„	58.714.774.21
15.	Zysk:			
	a) z r. 1926	Lir. 786.861.69		
	b) z r. bież.	„ 24.955.312.70	„	25.742.174.39
	Razem		Lir	1.241.604.233.61

*) Pozycje: 5, 6a), 6b) i 7 uwzgl. potr. udz. Reasukurat.

Bank Małopolski S. A.

Bilans na dzień 31 grudnia 1927 r.

STAN CZYNNY:

Zapasy kasowe		797,501.50
Banki		349,852.88
Papiery wartościowe		1,051,609.48
Udziały konsorcjalne		1,664,839.59
Papiery funduszu zabezpieczenia listów zastawnych		17,176.93
Weksle eskontowane		4,671,549.50
Weksle protestowane		23,561.16
Pożyczki hipoteczne		358,629.61
Dłużnicy:		
zabezpieczeni.	10,982,537.05	
niezabezpieczeni	1,628,869.51	12,611,406.56
Budynki bankowe i plac budowlany		1.956.109.—
Inwentarz, ruchomości i urządzenia kasowe		34.329.45
Sumy przechodnie		308,217.55
		23,844,783.21
Udzielone gwarancje i żyra		3,831,672.05
Inkaso		1,452,656.96
		29,129,112.22

STAN BIERNY:

Kapitał zakładowy	1,000,000	
Podwyższenie kapitału z dniem 28/12 1927	4,000,000	5,000,000.—
Fundusz zapasowy		32,643.74
Fundusz zabezpieczenia listów zastawnych		43,181.50
Fundusz umorzenia listów zastawnych		43,861.49
Wierzyciele z wkładek oszczędności i z rach. bieżących		5,666,953.32
Kredyty długoterminowe		9,128,240.29
Reeskont		2,493,854.57
4½% listy zastawne własnej emisji		356,851.71
Fundusz zapomogowy im. Dyr. Alberta Ungara		30.484.—
Fundusz emerytalny		175,559.—
Sumy przechodnie		839,919.48
Niepodjęte dywidendy		9,713.57
Zysk		23,520.54
		23,844,783.21
Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancyj i żyr		3,831,672.05
Różni za inkaso		1,452,656.96
		29,129.112.22

POLSKIE FABRYKI MASZYN I WAGONÓW

L. ZIELENIEWSKI

w Krakowie, Lwowie i Sanoku, S. A.

Bilans na dzień 30-go września 1927 r.

STAN CZYNNY.

Grunta i budynki	4,345.472.25
Maszyny i urządzenia	2,387.929.62
Zapasy	6,729.553.56
Gotówka	61.509.86
Udziały	1,763.280.22
Dłużnicy	8.608.918.91
	23.896.664.42

STAN BIERNY.

Kapitał akcyjny		7,500.000.—
Fundusze rezerwowe: A)	337.279.99	
B)	1,223.954.49	
C)	961.410.19	
D)	400.000.—	2,922.644.67
Wierzyciele		12,285.908.28
Niepodniesione dywidendy		174.175.41
Zysk, przeniesiony z r. 1926	84.872.04	
„ w roku 1927	929.064.02	1,013.936.06
		23,896.664.42

Rachunek strat i zysków za czas od 1-go paźdz. 1926 do 30 września 1927

WYDATKI

Koszta ogólne	997.528.77	
Podatki i należności	1,269.019.07	
Świadczenia społeczne	506.704.54	2,773.252.38
Odsetki		196.669.-9
Straty na odbiorcach		95.863.16
Odsetki		196.669.19
Zysk per saldo		1,013.936.06
		4,944.569.59

DOCHODY

Zysk przeniesiony z roku 1926	84.872.04
Dochód brutto z produkcji	4,729.284.—
Dochód z udziałów własnych	130.413.55
	4,944.569.59

SYNDYKAT BANKÓW GWARANCYJNYCH

POD PRZEWODNICTWEM P. K. O.

ogłasza niniejszem **PUBLICZNĄ SUBSKRYPCJĘ** obligacyj

4% Państwowej Premjowej Pożyczki Inwestycyjnej

Zapisy na obligacje w cenie zł. **100** za jedną obligację wartości nominalnej 100 zł. w złocie z doliczeniem należytości za kupon bieżący przyjmują

DO DNIA 15 LIPCA R. B.

następujące instytucje i ich oddziały:

Pocztowa Kasa Oszczędności (P. K. O.).
Bank Gospodarstwa Krajowego.
Państwowy Bank Rolny.
Bank Polski.
Akcyjny Bank Hipoteczny — Lwów.
Bank Angielsko-Polski — Warszawa.
Bank Cukrownictwa — Poznań.
Bank Dyskontowy Warszawski — Warszawa
Bank Francusko-Polski — Warszawa
Bank Handlowo-Przemysłowy — w Łodzi.
Bank Handlowy — w Warszawie.
Bank Komercjalny — Kraków.
Bank Kratochwill i Pernaczyński — Poznań.
Bank Kwilecki, Potocki i S-ka — Poznań.
Bank Ludowy — w Inowrocławiu.
Bank Małopolski — Kraków.
Bank Przemysłowców — w Poznaniu.
Bank Przemysłowców Polskich — Warszawa.
Bank Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego — Poznań.
Bank M. Stadthagen — Bydgoszcz.
Bank Towarzystw Spółdzielczych — Warszawa.
Bank Unji w Polsce — Lwów.
Bank Zachodni — w Warszawie.
Bank Ziemiański — w Warszawie.
Bank Związku Spółek Zarobkowych — Poznań.
Polski Bank Komunalny — Warszawa.
Polski Bank Przemysłowy — Lwów.
Pomorski Bank Rolniczy — Toruń
Powszechny Bank Kredytowy — Warszawa.
Powszechny Bank Związkowy w Polsce — Lwów.
Poznański Bank Ziemian — Poznań.
Śląski Bank Eskontowy — Bielsko.
Śląski Zakład Kredytowy — Bielsko.
Ziemski Bank Kredytowy — Lwów.
Kasa Oszczędności m. st. Warszawy.
Dom Bankowy D. M. Szereszowski — Warszawa.
Dom Bankowy S. Natanson i Synowie — Warszawa
Dom Bankowy A. Holzer — Kraków.

ORAZ WSZYSTKIE URZĘDY POCZTOWE W KRAJU.

Naczelny redaktor i wydawca: TADEUSZ KURASIEWICZ. REDAKCJA I ADMINISTRACJA: **WARSZAWA, ul. Szopena 10—9**

Sp. Akc. Zakładów Graficznych „Drukarnia Polska“, Warszawa, Szpitalna 12.